

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО
ВИРОБНИЦТВА
В УКРАЇНІ

Урба С.І., кандидат економічних наук, Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, Україна

MODERN STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF ORGANIC
PRODUCTION
IN UKRAINE

Urba S.I., Ph.D, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ОРГАНИЧЕСКОГО
ПРОИЗВОДСТВА В УКРАИНЕ

Урба С.И., кандидат экономических наук, Львовский национальный университет имени Ивана Франко, Львов, Украина

Постановка проблеми. В сучасних умовах глобалізаційних процесів однією із альтернативних моделей господарювання є органічне виробництво, яке базується на використанні ресурсоощадливих технологій, мінімізації механічної обробки ґрунту та виключає використання синтетичних речовин. Особливість та переваги органічного виробництва проявляються у вигляді економічного зростання, захисту навколишнього середовища, якості та безпеки харчових продуктів, запобігання зміні клімату та соціальної справедливості. Крім того, органічне виробництво є прогресивним і перспективним трендом розвитку вітчизняного аграрного сектора економіки, що за своєю суттю базується на принципах сталості та застосовує методи ведення господарства без використання шкідливих для довкілля мінеральних добрив і пестицидів.

Високі темпи споживання й розширення асортименту продуктів з одного боку та розповсюдження органічного виробництва з іншого дають змогу вважати органічну продукцію одним із найпріоритетнішим напрямів у харчуванні людини в нинішньому столітті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незчисленними є наукові публікації з дослідження питань органічного виробництва та визначення необхідних умов для створення сприятливого середовища розвитку органічного ринку в системі національної економіки. Серед вітчизняних учених творцями цього наукового напрямку є Антоненко А.С., Артиш В.І., Зайчук Т.О., Милованов Є.В., Рудницька О.В., Саблук П.Т., Стецишин П.О., Ткачук І.Г., Шубравська О.В. та ін.

Питання ефективного функціонування та розвитку аграрного сектора економіки не перестають перебувати у центрі уваги науковців: Б. Губського, Л. Мельника, І. Михасюка, О. Могильного, Г. Мостового, Т. Осташко, В. Радченка, П. Саблука, В. Ситника, О. Шпичака та ін. Однак й далі потребують дослідження нові альтернативні моделі господарювання і визначення прогресивних напрямків розвитку аграрного сектора економіки, які забезпечать перспективи виробництва органічної продукції в епоху посилення глобалізаційних процесів.

Мета статті – обґрунтування сутності органічного аграрного виробництва, дослідження сучасного стану та розроблення практичних рекомендацій щодо перспектив виробництва органічної продукції з метою виходу на зовнішні ринки.

Основні результати дослідження. У різних країнах для означення діяльності, що відповідає принципам виробництва органічної продукції, застосовують різні терміни: у Австралії, Англії, Україні та США – органічне сільське господарство; у Фінляндії – природне сільське господарство; у Франції, Австрії, Німеччині, Грузії, Швейцарії та Італії – екологічне, у Естонії – екологічно чисте сільське господарство. За стандартами ЄС терміни “екологічне”, “біологічне” та “органічне” сільське господарство є тотожними.

Органічне сільськогосподарське виробництво – це виробництво за встановленими правилами, які дозволяють продукувати органічні продукти з оздоровчими властивостями, а також зберігати та відновлювати природні ресурси у процесі виробничої діяльності [1, с. 2].

Органічне сільське господарство розглядають як сільськогосподарську систему, що сприяє збереженню навколишнього середовища, соціально та економічно підтримує виробництво здорових продуктів харчування, волокна тощо. Воно уникає використання хімічно синтезованих добрив, пестицидів, ветеринарних препаратів, при цьому активно використовує натуральні природні препарати з метою збільшення природної родючості ґрунтів, стійкості рослин і тварин до захворювань [4].

Більш точно визначення органічного сільського господарства пропонує М. Кобець, який розглядає його як систему сільськогосподарського менеджменту агросистем, що ґрунтується на максимальному використанні біологічних чинників підвищення родючості ґрунтів, агротехнологічних та інших заходів, що забезпечують екологічно, соціально та економічно доцільне виробництво сільськогосподарської продукції та сировини [9, с. 108].

Виникненню органічної продукції передувала поява аграрної культури органічних ферм у Європі, й передусім – в Англії в середині ХХ століття. Засновниками руху органічної агрокультури були автор методу біодинамічного руху Рудольф Штейнер і його послідовник Вальтер Норзборн. Рух стихійно підтримали ті фермерські господарства, які негативно відреагували на застосування неорганічних речовин (пестицидів, мінеральних добрив) у культурі сільськогосподарського виробництва і залишилися прихильниками традиційних методів. Споживачі також виявили інтерес до “чистих від хімікатів” чи “органічних” харчових продуктів, що й визначило подальший успіх органічної продукції на споживчому ринку.

Важливою історичною віхою було створення у 1972 року у Версалі Міжнародної федерації руху органічної агрокультури (International Federation of Organic Agriculture Movements – IFOAM), яка нині об’єднує 750 організацій із 108 країн світу. Ця організація визначає “роль органічної агрокультури у виробництві, переробленні, розподілі чи споживанні для підтримання й поліпшення здоров’я екосистем і живих істот від мікроорганізмів ґрунту до людини”.

Велика кількість міжнародних організацій, що займаються сприяння розвитку органічного сільського господарства, також розуміють його як специфічну виробничу систему або управління виробництва. Колегія США з національних стандартів органічної продукції USDA визначає органічне сільське господарство як систему екологічного менеджменту сільськогосподарського виробництва, що підтримує та поліпшує біорізноманіття, біологічні цикли та біологічну активність ґрунтів. Представлений підхід ґрунтується на мінімальному використанні неприродних (штучних) сировини й матеріалів та агротехнічних прийомів, що відроджують, підтримують та поліпшують екологічну збалансованість [3].

Слід зазначити, що у різних країнах світу тлумачення органічного сільського господарства характеризуються особливостями законодавчого та нормативного-правового регулювання діяльності виробників органічної продукції (табл. 1).

Таблиця 1 - Підходи до трактування органічного сільського господарства у різних країнах світу відповідно до законодавства

Організація / країна	Трактування
Колегія з національних стандартів органічної продукції Департаменту сільського господарства (США)	Система екологічного менеджменту сільськогосподарського виробництва, що підтримує та поліпшує біорізноманіття, біологічні цикли та активність ґрунтів. Ґрунтується на мінімальному використанні штучної сировини та матеріалів і агротехнічних прийомів, що відроджують, підтримують і поліпшують екологічний баланс.
Міністерство сільського господарства та розвитку сільської території (Ізраїль)	Система сільськогосподарського виробництва, основна мета якої – оптимізація виробництва якісних продуктів без використання штучних або синтетичних добрив, пестицидів чи інших хімікатів. Основний акцент зосереджується на збереженні довкілля для майбутніх поколінь та захисті навколишнього середовища в цілому. Виробничі процеси мають бути, по-можливості, замкнутими з мінімальним використанням зовнішніх чинників.
Закон “Про органічне сільське господарство” (Чеська Республіка)	Особливий вид господарського управління, що характеризується турботою про всі складові навколишнього середовища шляхом запровадження обмежень або заборони використання речовин чи агроприймів, які негативно впливають на довкілля, забруднюючи його, ті підвищуючи ризики у продовольчому ланцюзі.
Закон “Про органічне сільське господарство” (Республіка Польща)	Сільськогосподарське виробництво на органічному сільськогосподарському підприємстві, яке ведуть відповідно до принципів сталого розвитку, стимулюючи та підтримуючи механізми сільськогосподарського виробництва шляхом використання природних матеріалів, гарантуючи при цьому підтримання родючості ґрунтів та здоров’я флори та фауни.
Всесвітня організація охорони здоров’я ООН, Кодекс Аліментаріус Продовольчої сільськогосподарської організації	Цілісна система виробничого менеджменту, які підтримує та поліпшує стан агросистеми, включаючи біорізноманіття, біологічні цикли та властивості ґрунтів, надаючи при цьому особливе значення та переваги використанню локальних ресурсів замість застосування витратних матеріалів неприродного походження. Це досягається за допомогою агрономічних, біологічних та механічних методів, що забезпечує стале функціонування агросистеми
Міжнародна Федерація органічних сільськогосподарських рухів (IFOAM)	Сільськогосподарська система, що сприяє збереженню довкілля, соціально та економічно підтримуючи виробництво здорових продуктів харчування, волокна тощо, в основі якої лежить застосування локально-специфічної родючості ґрунтів як основного елемента успішного виробництва. Така система використовує природний потенціал рослин, тварин, ландшафтів і спрямована на гармонізацію сільськогосподарської практики та навколишнього середовища. Значно зменшує використання зовнішніх факторів виробництва за рахунок обмеження застосування синтезованих хімічних шляхом добрив, пестицидів і фармацевтичних препаратів, використовуючи для підвищення врожайності та захисту рослин інші агротехнологічні заходи і різноманітні природні чинники. Вимагає дотримання принципів, зумовленими місцевими соціально-економічними, кліматичними та історико-культурними особливостями.

Джерело: адаптовано за [7, с.233-234]

Відповідно до світових правил, ведення органічного сільського господарства має ґрунтуватись на таких основоположних принципах, як [8]:

- підтримки здоров'я (органічне сільське господарство повинно підтримувати і поліпшувати оздоровлення ґрунту, рослин, тварин, людини та планети як єдиного і неподільного цілого);
- екології (органічне сільське господарство повинне ґрунтуватись на живих екологічних системах і циклах, працювати, співіснувати з ними і підтримувати їх);
- справедливості (органічне сільське господарство повинне будуватись на відносинах, що гарантують справедливість із урахуванням загального стану навколишнього природного середовища і життєвих можливостей);
- турботи (управління органічним сільським господарством повинне мати запобіжний і відповідальний характер і бути орієнтованих на захист здоров'я та добробуту нинішніх, майбутніх поколінь і навколишнього середовища) (рис. 1).

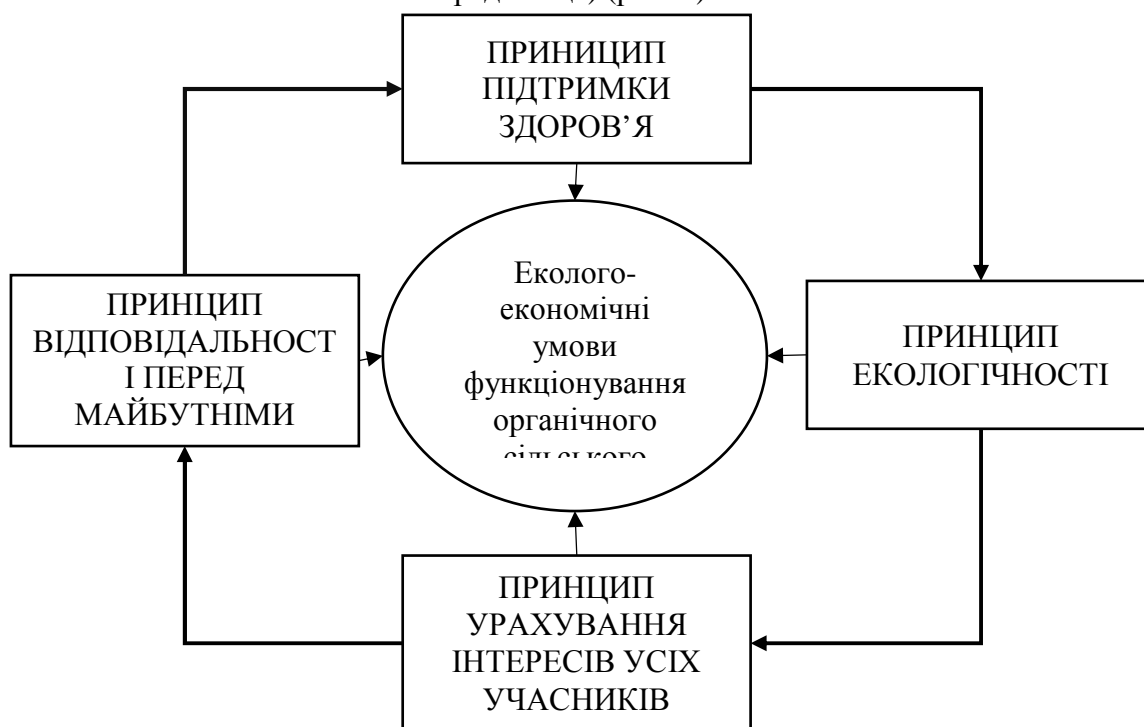

Рисунок 1 - Основні принципи функціонування органічного сільського господарства (авторська розробка)

Сьогодні органічне виробництво характеризується рядом основних економічних, екологічних та соціальних переваг, зокрема:

- підвищення незалежності виробника від зовнішніх джерел фінансування, поставок отрутохімкатів, мінеральних добрив, зменшення енерго- і трудовитрат на одиницю продукції;
- нарощування кількості робочих місць у сільській місцевості, розвиток місцевих ринків екологічної продукції;
- високі смакові і поживні якості виробленої продукції;
- мінімізація негативного впливу на природу, в тому числі зменшення забруднення ґрунту, ґрунтових і поверхневих вод, атмосфери, збереження біорізноманіття;
- більш етична і природна поведінка людини в екосистемі, частиною якої вона є, зокрема, зменшення страждань сільськогосподарських тварин[1].

Варто зазначити, що подальший розвиток органічного виробництва неможливий без відповідних стандартів і незалежної акредитованої системи сертифікації, що гарантує незалежність, прозорість та надійність сертифікуючого органу. Під час роботи операторів органічного сектору (фермерів і торговців) на ринку сертифікат показує та гарантує

споживачам, що продукт був отриманий шляхом органічного аграрного виробництва, згідно із встановленими стандартами.

У системі виробництва органічної продукції сертифікація являє собою процес контролю виробництва, переробки та збуту продукції, що сприяє довірі споживачів до такої продукції, надаючи органічному виробництву особливого значення й полегшуючи вихід на агропродовольчий ринок [5].

Варто зазначити, що саме сертифікація є однією із основних складових гарантійної системи органічного виробництва. Вона являється необхідною умовою для збалансування інтересів виробника та споживача органічної продукції. Адже органічні стандарти встановлюють вимоги до виробництва продукції, а інспекція та сертифікація забезпечують дотримання даних вимог, враховуючи вимоги сучасного споживача, який потребує якісних продовольчих товарів.

Для ефективного розвитку органічного виробництва аграрної продукції важливими є також система і органи, які акредитують органи сертифікації органічного сільського господарства.

Розвиток виробництва органічної сільськогосподарської продукції має важливе значення для ефективного використання земельно-ресурсного потенціалу сільських територій та забезпечення зайнятості населення. У багатьох країнах органічне виробництво розвивається біля 40 років, цьому сприяють органи державної влади, прямо чи опосередковано підтримуючи виробників.

Проведений контент-аналіз дав можливість визначити основні показники та країни-лідери органічного виробництва у світі (рис. 2).

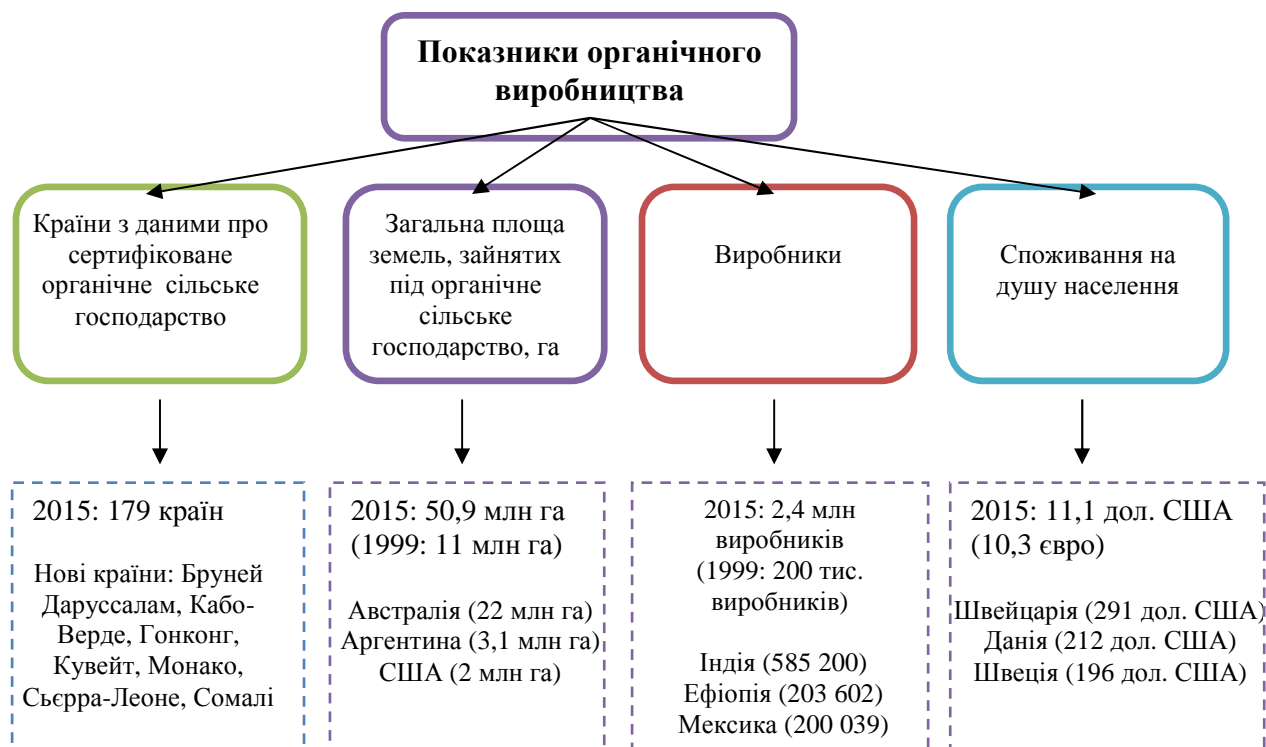

Рисунок 2 - Основні показники та країни-лідери органічного виробництва у світі (авторська розробка)

За результатами досліджень провідних організацій з питань органічного виробництва, а саме IFOAM, FiBL, The Datamonitor Group, у 2015 році ринок органічної продукції у світі оцінюється на рівні 80 млрд дол. США. Фермери 179 країн світу займаються веденням сертифікованого органічного сільського господарства. Екологічним виробництвом сільськогосподарської продукції та продовольства займаються близько 2,4 млн господарств, а споживання органічної продукції на душу населення складає 11,1 дол. США. Площі, що відведені під органічне сільське господарство складають 50,9 млн га.

Основними тенденціями світового органічного ринку стало збільшення попиту на органічні продукти в більшості країн. Ситуація на світовому ринку органічної продукції характеризується концентрацією попиту в розвинених країнах, підвищенням попиту в країнах, що розвиваються, консолідацією учасників ринку та розвитком дистрибуції органічної продукції.

Варто зазначити, що Україна належить до держав із достатньо потужним потенціалом розвитку аграрного сектору економіки. За прогнозами експертів Світової продовольчої організації роль України на світових аграрних ринках протягом наступного десятиріччя має значні перспективи до зростання, причому не лише завдяки розширенню діяльності на добре освоєних ринках продукції рослинництва та тваринництва, а й на ринку органічних сільськогосподарських продуктів [6, с.54].

Варто зазначити, що у сучасних умовах наявний аграрний потенціал не використовується повною мірою, більш того, накопичення значних ресурсних диспозицій в аграрній сфері як у галузевому, так і в організаційно-правовому вимірі, підвищує ризики вичерпування та виснаження ресурсного потенціалу галузі, зниження його якості.

Сьогодні Україна знаходиться тільки на початковому етапі розвитку органічного сектору (хоча уже у 2013 році виробництво українських органічних продуктів сягнуло 12 млн євро) [10].

За даними Федерації органічного руху, на початку 2016 року площа сертифікованих сільськогосподарських угідь, де вирощується органічна продукція, перевищила 403 тис. га, а також сертифіковано 530 тис. га дикоросів. Україна займає перше місце у східноєвропейському регіоні щодо сертифікованої площі органічної ріллі, спеціалізуючись в основному на виробництві зернових, зернобобових та олійних культур.

Слід зазначити, що якщо в 2005 році в Україні було зареєстровано 72 господарства, що отримало статус “органічного”, то в 2015 р. нараховувалось вже 210 сертифікованих органічних господарств, а загальна площа сертифікованих органічних сільськогосподарських земель склала 410 550 га, тобто на 168 570 га більше (табл. 2).

Таблиця 2 – Загальна площа органічних сільськогосподарських угідь та кількість органічних господарств в Україні, 2005-2015 рр.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Площа, тис. га	242,0	242,0	249,9	270,0	270,2	270,2	270,3	272,9	393,4	400,8	410,6
Кількість господарств	72	80	92	118	121	142	155	164	175	182	210

В останні роки спостерігається тенденція активного наповнення внутрішнього ринку власною органічною продукцією за рахунок налагодження власної переробки органічної сировини. У 2015 році обсяг внутрішнього споживчого ринку органічних продуктів в Україні склав 17,5 млн євро. Основними видами органічної продукції, яка виробляється та споживається в Україні є: фрукти й овочі; зернові культури; м'ясо та молочні продукти; крупи та хлібобулочні вироби; дитяче харчування.

Більшість органічних господарств розташовані в Одеській, Херсонській, Київській, Полтавській, Вінницькій, Закарпатській, Львівській, Тернопільській, Житомирській областях. Українські сертифіковані органічні господарства – різного розміру – від кількох гектарів, як і в більшості країн Європи, до декількох тисяч гектарів ріллі.

Ключовим моментом в цьому напрямку є врахування світового досвіду для формування власної ефективної стратегії розвитку органічного виробництва.

Зважаючи на важливість застосування держаних заходів стимулювання та підтримки органічного виробництва необхідно використовувати моделі управління ринком органічної продукції. Проведений контент-аналіз наукових джерел дав можливість виділити такі основні

моделі управління ринком органічної продукції, як державна, змішана, приватна, австралійська та китайська (рис. 3).

Рисунок 3 - Моделі управління ринками органічної продукції (авторська розробка)

Державна модель управління ринком органічної продукції передбачає прямий контроль сертифікуючих організацій, що здійснюється державними установами. Саме вони можуть використовувати власні органічні стандарти, які повинні відповідати національним або міжнародним стандартам, або використовувати існуючі.

Змішана модель управління ринком органічної продукції надає більше повноважень приватним організаціям, які крім сертифікації можуть займатись і контролем сертифікуючих органів. У США Міністерство сільського господарства акредитує, як контролюючі органи, не тільки приватні компанії, а і державні установи на рівнях штатів, некомерційні організації. У Франції контроль органічного сільського господарства можуть здійснювати приватні і державні установи.

Приватна модель управління ринком органічної продукції може використовуватись у двох випадках:

1) ринок розвивається стихійно і повністю ігнорується державою. Така модель є характерною для Бразилії та слаборозвинених країн Африки, в яких поширена сертифікація міжнародними та іноземними організаціями, що працюють за власними стандартами;

2) у країні є велика авторитетна приватна організація, що бере на себе усі функції із сертифікації та нагляду за сертифікуючими організаціями та імпортом/експортом органічної продукції (Швеція – KRAV, Нідерланди – Scal).

Австралійська модель орієнтується в основному на експорт під національною торговою маркою і не передбачає законодавчо закріплених стандартів, призначених для внутрішнього ринку.

Щодо китайської моделі, то вона охопити велику кількість виробників сільськогосподарської продукції, незважаючи на низький рівень життя населення.

Висновки. Проведений аналіз моделей управління ринками органічної продукції дозволяє стверджувати, що у багатьох розвинених країнах саме держава бере на себе зобов'язання розвивати органічний ринок.

Тому надзвичайно важливим є правильний вибір моделі управління органічним ринком країни, від цього безпосередньо залежать механізми, за допомогою яких можливе стимулювання росту обсягу ринку та підтримки його на певному рівні. На сьогоднішній день, українському ринку органічної продукції притаманна змішана модель управління ринком органічної продукції. Це дає можливість удосконалити українське законодавство та мінімізувати корупційні ризики.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Галяс А. Органічне агровиробництво: нові ринкові можливості та виклики для виробників зерна в Україні. / А. Галяс, М. Капштик, Ю. Бакун. – К.: 2000. – 70 с.
2. Гуцаленко О. Сертифікація органічної продукції в Україні.[Електронний ресурс]. – Режим доступу:[http:// www.sworld.com.ua](http://www.sworld.com.ua)
3. Кобець М. Органічне землеробство у контексті сталого розвитку. Проект «Аграрна політика для людського розвитку» / М. Кобець. – К.: 2004. – С 106-132.
4. Милованов Є. В. Органічне сільське господарство: перспективи для України / Є.В. Милованов // Посібник українського хлібороба за 2009 р.: наук.-практ. зб. Ін-ту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва. – Х., 2009. – С. 257-260.
5. Чудовська В. Сертифікація виробництва органічної сільськогосподарської продукції в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.konf.com.ua>
6. Шубравська О. Агропромисловий розвиток України в контексті глобальних викликів / О. Шубравська // Економіка АПК. – 2014 - №7. – С. 52-58.
7. Шкуратов О.І. Органічне сільське господарство: еколого-економічні імперативи розвитку: Монографія / О.І. Шкуратов, В.А. Чудовська, А.В. Вдовиченко. – К.: ТОВ «ДІА», 2015. – 248 с.
8. Principles of Organic Agriculture. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifoam.bio/fr/organic-landmarks/principles-organic-agriculture>
9. The official site of the United States Department of Agriculture (USDA) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.usda.gov>.
10. The World of Organic Agriculture: Statistics & Emerging Trends 2015. FiBL and IFOAM; for total global market: Organic Monitor; for number of certifiers: Organic Standard/Grolink., FiBL and IFOAM, 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fibl.org/fileadmin/documents/shop/1581-organic-world-2015.pdf>

REFERENCES

1. Halyas A., Kapshytyk M., Bakun U. Organic agricultural production, new market opportunities and challenges for manufacturers of grain in Ukraine. – Kyiv, 2000. – 70 p.
2. Gucalenko O. Certification of organic products in Ukraine, available at: <http://www.sworld.com.ua>
3. Kobec O. Organic farming of context of sustainable development. Project “Agricultural Policy for Human Development”, Kyiv, 2004. – pp. 106-132.
4. Mylovanov E. Organic agriculture: prospects for Ukraine. Posib. ukr. hliboroba, 2009: nauk-pract. zb. In-t rosl. im. V.Ya. Yureeva, Harkiv, 2009. – pp. 257-260.
5. Chudovska V. Certification of organic agricultural products in Ukraine, available at: <https://www.konf.com.ua>
6. Shubravska O. Agricultural development of Ukraine in the context of global challenges // Ekonomika APK, vol.7, 2014. – pp. 52-58.
7. Shcuratov O., Chudovska V., Vdovychenko A. Organic farming, ecological and economic imperatives of development, Kyiv: TOV «DIA», 2015. – 248 p.
8. Principles of Organic Agriculture, available at: <http://www.ifoam.bio/fr/organic-landmarks/principles-organic-agriculture>
9. The official site of the United States Department of Agriculture (USDA), available at: <http://www.usda.gov>

10. The World of Organic Agriculture: Statistics & Emerging Trends 2015. FiBL and IFOAM; for total global market: Organic Monitor; for number of certifiers: Organic Standard/Grolink., FiBL and IFOAM, 2015, available at: <https://www.fibl.org/fileadmin/documents/shop/1581-organic-world-2015.pdf>

РЕФЕРАТ

Урба С.І. Сучасний стан та перспективи розвитку органічного виробництва в Україні / С.І. Урба // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Ч.2: Серія «Економічні науки» – К.: НТУ, 2016. – Вип. 18.

У статті розглянуто особливості органічного виробництва і визначено необхідні умови для створення сприятливого середовища розвитку органічного ринку в системі національної економіки.

Об'єкт дослідження – розвиток органічного виробництва в Україні.

Мета роботи – обґрунтування сутності органічного аграрного виробництва, дослідження сучасного стану та розроблення практичних рекомендацій щодо перспектив виробництва органічної продукції з метою виходу на зовнішні ринки.

Методи дослідження: узагальнення, групування, класифікації; системний підхід; методи економічного аналізу та синтезу. При написанні роботи застосовувалися загальні та спеціальні методи наукового пізнання.

Сучасний стан та перспективи виробництва органічної сільськогосподарської продукції в епоху посилення глобалізаційних процесів обумовлені пошуком нових альтернативних моделей господарювання і визначення прогресивних напрямків розвитку аграрного сектора економіки.

В сьогоdnішніх умовах органічне виробництво розглядається як сучасна модель екологічно безпечного розвитку аграрної галузі. Проте ринок органічної продукції в Україні знаходиться на початковому етапі розвитку, що зумовлено певними чинниками: недостатньою кількістю офіційно зареєстрованих сертифікаційних центрів, несформованим внутрішнім попитом на продукцію, нерозвиненістю ринкової інфраструктури, низькою поінформованістю виробників та інвесторів про стан світового ринку органічної продукції, складністю забезпечення технологічних вимог при вирощуванні такої продукції. Ключовим моментом в цьому напрямку є врахування світового досвіду для формування власної ефективної стратегії розвитку органічного виробництва. Ефективність отриманих результатів виявляється у виробленні та реалізації пропозицій щодо забезпечення сприятливих умов, що впливають на виробництво органічної продукції.

Отримані результати дослідження. Вивчено теоретичні аспекти органічного виробництва, досліджено сучасні тенденції виробництва органічної продукції та визначено перспективи розвитку органічного ринку України.

Прогнозні припущення про розвиток об'єкта дослідження – практичне впровадження моделей управління ринками органічної продукції та визначення пріоритетної ролі в цьому контексті органічного виробництва.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО; ОРГАНІЧНА ПРОДУКЦІЯ; ОРГАНІЧНЕ СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО; СЕРТИФІКАЦІЯ; МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ.

ABSTRACT

S.I. Urba Modern state and prospects of development of organic production in Ukraine / S.I. Urba // Project management, systems analysis and logistics. Part 2: Series «Economics» – K.: NTU – 2016. – Vol. 18.

The article deals with the peculiarities of organic production and identifies the conditions necessary to create a favorable environment for the organic market in the system of the national economy.

The object of the study is the development of organic production in Ukraine.

The purpose of the study is to establish the nature of organic agricultural production, investigate the current state and work out practical recommendations for the prospects of organic production for the purpose of entering foreign markets.

The methods of the study: generalization, clustering analysis, classifications; systematic approach; methods of economic analysis and synthesis. In the course of writing the essay, general and specific methods of scientific cognition were applied.

The current state and prospects of production of organic agricultural products in the era of accelerating globalization processes are caused by the search for new alternative models of farming and identification of advanced trends in the development of the agricultural sector.

Under the current conditions, organic production is seen as a modern model of the environmentally friendly development of the agricultural sector. However, the market of organic products in Ukraine is at an early stage of its development due to certain factors: an insufficient number of registered certification centers, immature domestic demand for the products, undeveloped market infrastructure, low awareness of producers and investors about the state of the world market of organic products, the complexity of insuring the technological requirements in growing such products. The key point in this direction is taking account of the international experience to create own effective strategy of developing organic production. The effectiveness of obtained results is expressed in the development and implementation of proposals for providing favorable conditions that affect the production of organic products.

The study produce results. Theoretical aspects of organic production have been studied, modern tendencies of organic production have been researched and the prospects of the development of the organic market of Ukraine have been defined.

The forward-looking assumptions concerning the development of the object of the study: practical implementation of the models of managing the markets of organic products and identification of the priority role of organic production in this context.

KEY WORDS: ORGANIC PRODUCTION; ORGANIC PRODUCTS; ORGANIC FARMING; CERTIFICATION; MODELS OF MANAGEMENT

РЕФЕРАТ

Урба С.И. Современное состояние и перспективы развития органического производства в Украине / С.И. Урба // Управление проектами, системный анализ и логистика. Ч.2: Серия «Экономические науки» – К.: НТУ, 2016. – Вып. 18.

В статье рассмотрены особенности органического производства и определены необходимые условия для создания благоприятной среды развития органического рынка в системе национальной экономики.

Объект исследования – развитие органического производства в Украине.

Цель работы – обоснование сущности органического аграрного производства, исследования современного состояния и разработка практических рекомендаций перспектив производства органической продукции с целью выхода на внешние рынки.

Методы исследования: обобщение, группировка, классификации; системный подход; методы экономического анализа и синтеза. При написании работы применялись общие и специальные методы научного познания.

Современное состояние и перспективы производства органической сельскохозяйственной продукции в эпоху усиления глобализационных процессов обусловлены поиском новых альтернативных моделей хозяйствования и определения прогрессивных направлений развития аграрного сектора экономики.

В современных условиях органическое производство рассматривается как современная модель экологически безопасного развития аграрной отрасли. Однако рынок органической продукции в Украине находится на начальном этапе развития, что обусловлено определенными факторами: недостаточным количеством официально зарегистрированных сертификационных центров, несформированным внутренним спросом на неразвитую рыночную инфраструктуру, низкой осведомленностью производителей и инвесторов о

состоянии мирового рынка органической продукции, сложностью обеспечения технологических требований при выращивании такой продукции. Ключевым моментом в этом направлении является учет мирового опыта для формирования собственной эффективной стратегии развития органического производства.

Эффективность полученных результатов выражается в выработке и реализации предложений по обеспечению благоприятных условий, влияющих на производство органической продукции.

Полученные результаты исследования. Изучены теоретические аспекты органического производства, исследованы современные тенденции производства органической продукции и определены перспективы развития органического рынка Украины.

Прогнозные предположения о развитии объекта исследования – практическое внедрение моделей управления рынками органической продукции и определение приоритетной роли в этом контексте органического производства.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ОРГАНИЧЕСКОЕ ПРОИЗВОДСТВО; ОРГАНИЧЕСКАЯ ПРОДУКЦИЯ; ОРГАНИЧЕСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО; СЕРТИФИКАЦИЯ; МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ.

АВТОР:

Урба Світлана Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, Львівський національний університет імені Івана Франка, доцент кафедри економіки підприємства, e-mail: Urb25@ukr.net, тел. +380676829724, Україна, 79000, м. Львів, пр. Свободи, 18, к. 107.

AUTHOR:

Urba Svitlana I., Ph.D, associate professor, Ivan Franko National University of Lviv, assistant professor of the economics of enterprise department, e-mail: Urb25@ukr.net, tel. +380676829724, Ukraine, 79000, Lviv, Svobody av. 18, of 107.

АВТОР:

Урба Светлана Ивановна, кандидат экономических наук, Львовский национальный университет имени Ивана Франко, доцент кафедры экономики предприятия, e-mail: Urb25@ukr.net, тел. +380676829724, Украина, 79000, г. Львов, пр. Свободы, 18, к. 107.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Яновська В.П., доктор економічних наук, професор, Державного економіко-технологічного університету транспорту, завідувач кафедри економіки та підприємництва, Київ, Україна.

Гурнак В.М., доктор економічних наук, професор кафедри транспортного права і логістики Національного транспортного університету.

REVIEWER:

Yanovska V.P., Ph.D., Economic (Dr.), professor, State Economic and Technological University of Transport, Head of Department of Economics and Business, Kyiv, Ukraine.

Gurnak V.M., Ph.D., Economics (Dr.), professor, National Transport University, department of transport law and logistics.